

**АКТУАЛЬНІ
ПРОБЛЕМИ
ПРАКТИЧНОЇ
ПСИХОЛОГІЇ**

Збірник наукових праць

Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції

17 травня 2024 р., м. Одеса

**MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
STATE INSTITUTION "SOUTH UKRAINIAN NATIONAL PEDAGOGICAL UNIVERSITY
NAMED AFTER K.D. USHYNsky"**

*(Department of General and Differential Psychology,
Department of Psychiatry, Medical and Special Psychology,
Department of Theory and Methods of Practical Psychology)*

MOLDOVA STATE UNIVERSITY

(Department of Psychology)

UNIVERSITY OF THE NATIONAL EDUCATION COMMISSION, KRAKOW

(Institute of Psychology)

VILNIUS UNIVERSITY

(Institute of Psychology)

JOHNS HOPKINS UNIVERSITY

(Department of Psychology & Brain Sciences)

ODESA NATIONAL ECONOMIC UNIVERSITY

(Department of Language and Psychological and Pedagogical Training)

KHARKIV NATIONAL PEDAGOGICAL

UNIVERSITY NAMED AFTER H. S. SKOVORODA

(Department of Psychology)

CLASSICAL PRIVATE UNIVERSITY

(Department of Practical Psychology)

VASYL' STUS DONETSK NATIONAL UNIVERSITY

(Department of Psychology)

ODESA ASSOCIATION OF PSYCHOLOGISTS

**ACTUAL PROBLEMS
OF PRACTICAL PSYCHOLOGY**

Collection of scientific works

International Scientific and Practical Internet Conference

May 17, 2024

Odessa – 2024

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»**

*(кафедра загальної та диференціальної психології,
кафедра психіатрії, медичної та спеціальної психології,
кафедра теорії та методики практичної психології)*

ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МОЛДОВИ

(кафедра психології)

УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ КОМІСІЇ НАРОДНОЇ ОСВІТИ В КРАКОВІ

(Інститут психології)

ВІЛЬНЮСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

(Інститут психології)

УНІВЕРСИТЕТ ДЖОНСА ГОПКІНСА

(кафедра психології та досліджень про мозок)

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

(кафедра мовної та психолого-педагогічної підготовки)

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ

УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ Г. С. СКОВОРОДИ

(кафедра психології)

КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

(кафедра практичної психології)

ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА

(кафедра психології)

ОДЕСЬКЕ ТОВАРИСТВО ПСИХОЛОГІВ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

Збірник наукових праць

Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції

17 травня 2024 року

Одеса – 2024

**ЩОДО МЕТОДІВ САМОРЕГУЛЯЦІЇ, ЗОРІЄНТОВАНИХ НА
ЗНИЖЕННЯ СТАНУ ТРИВОЖНОСТІ**

Подвисоцька В.В., Чебикін О. Я.371

**ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОГО ВИГОРАННЯ КАР'ЄРНИХ
КОНСУЛЬТАНТІВ ТА УМОВИ ДЛЯ ЙОГО УПЕРЕДЖЕННЯ**

Грінфельд А.В., Массанов А.В.374

**ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ СУЇЦИДАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ
ОСОБИСТОСТІ**

Коропатов С.О., Ситнік С.В.377

**ДОСЛІДЖЕННЯ САМООЦІНКИ ТА САМОВІДНОШЕННЯ У КЛІЄНТІВ
ЕСТЕТИЧНОЇ КОСМЕТОЛОГІЇ**

Стас А.А., Лазоренко Т.М.379

Секція VI.

***ПСИХОЛОГІЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ:
ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАКТИКИ ТА ДОСВІД УКРАЇНИ***

**ОСОБЛИВОСТІ АДАПТАЦІЇ ПРАЦІВНИКІВ ДСНС УКРАЇНИ ТА
ШЛЯХИ ЇХ РЕАБІЛІТАЦІЇ**

Закернична І.П., Савенкова І.І.381

**ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ СТРЕСОВИХ
РОЗЛАДІВ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ЗАКЛАДУ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я
ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ**

Багрянцев Ю.М., Венгер Г. С.384

НЕЙРОРЕАБІЛІТАЦІЯ ХВОРИХ, ЩО ПЕРЕНЕСЛИ ІНСУЛЬТ

Баліка А.В., Чугуєва І. Є.387

**ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДИСОЦІАТИВНИХ
РОЗЛАДІВ У НАРКО-ЗАЛЕЖНИХ КЛІЄНТІВ**

Власова Л. А., Садова М.А.391

**ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ В
РОБОТІ З ПОСТТРАВМАТИЧНИМИ СТРЕСОВИМИ РОЗЛАДАМИ
ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗОНИ БОЙОВИХ ДІЙ**

Галенко Д.В., Садова М.А.394

**ПСИХОСИМПТОМАТИКА РЕКУРЕНТНОГО ДЕПРЕСИВНОГО
РОЗЛАДУ ТА ШЛЯХИ РЕАБІЛІТАЦІЇ**

Делі А., Бабаян Ю. О.396

**ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ СТРЕСОВИХ
РОЗЛАДІВ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

Зіновкіна М.Є., Венгер Г.С.397

**ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ ДИЗОНТОГЕНЕЗУ КОГНІТИВНОЇ СФЕРИ У
ДІТЕЙ ТА ШЛЯХИ НЕЙРОРЕАБІЛІТАЦІЇ**

Зіньковська В.Є., Венгер Г.С.401

ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДИСОЦІАТИВНИХ РОЗЛАДІВ У НАРКО-ЗАЛЕЖНИХ КЛІЄНТІВ.

Власова Л. А., Садова М.А.

*Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(м. Одеса, Україна)*

Згідно з даними Світового звіту про наркотики, представленому Управлінням ООН з боротьби з наркотиками і злочинністю (UNODC), у 2020 році приблизно 284 мільйонів людей вживали наркотичні речовини протягом останніх 12 місяців. З них близько 38,6 мільйонів мали розлади внаслідок вживання наркотичних речовин.

Поняття «розлади внаслідок вживання наркотичних речовин» охоплює широку категорію станів, до яких належать інтоксикація, абстинентний синдром і низка психічних розладів, спричинених наркотичними речовинами.

Зв'язок між розладами, пов'язаними з вживанням наркотичних речовин, та іншими психічними розладами дуже складний. Часто психічний розлад передую початку вживання наркотиків (WHO, 2004). І навпаки - внаслідок розладів, пов'язаних із вживанням психоактивних речовин, можуть розвинути інші психічні розлади, частково внаслідок біологічних змін в мозку унаслідок їх вживання [8].

У 1999 році в *“Journal of Psychoactive Drugs”* була опублікована стаття про «забутий зв'язок» між дисоціативним розладом ідентичності та зловживанням психоактивними речовинами. Зокрема, вживання психоактивних речовин і залежність були одними з найпоширеніших діагнозів у пацієнтів з дисоціативним розладом ідентичності. Практикуючі лікарі, які в першу чергу лікують осіб, які борються із залежністю від психоактивних речовин, можуть піклуватися про пацієнтів, які мають ДР, але не розпізнають цей стан [3].

Згідно з DSM-5, дисоціативні розлади характеризуються порушенням та/або перериванням нормальної інтеграції свідомості, пам'яті, ідентичності, емоцій, сприйняття, репрезентації тіла, моторного контролю та поведінки. Дисоціативні симптоми проявляються у вигляді: а) несанкціонованого втручання у свідомість та поведінку, що супроводжується втратою безперервності суб'єктивного досвіду та/або б) нездатність отримати доступ до інформації або контролювати психічні функції, які в нормі легко піддаються доступу або контролю [7].

Згідно з МКХ-11, дисоціативні розлади характеризуються мимовільним порушенням або перериванням нормальної інтеграції одного або декількох з наступних компонентів: ідентичності, відчуттів, сприйняття, афектів, думок, спогадів, контролю над тілесними рухами або поведінкою. Порушення або переривання може бути повним, але частіше частковим, і може змінюватися з дня на день або навіть з години на годину.

Існує, принаймні, три різних значення терміну «дисоціація» як суб'єктивного переживання [2]:

1. Дисоціація деяких психічних функцій та здібностей.
2. Деперсоналізація/дереалізація.
3. Дисоціативна множинність особистості.

Таким чином, метою нашої роботи є теоретично обґрунтувати та емпірично виявити дисоціативні розлади у нарко-залежних клієнтів, а також розробити програму реабілітації щодо дисоціативних розладів у нарко-залежних клієнтів.

Об'єкт дослідження – дисоціативні розлади нарко-залежних клієнтів.

Предмет дослідження – психологічна реабілітація дисоціативних розладів у нарко-залежних клієнтів.

Завдання дослідження:

1. Теоретико-методологічний аналіз дисоціативних розладів у нарко-залежних клієнтів;
2. Здійснити підбір психо-діагностичних методик по виявленню дисоціативних розладів у нарко-залежних клієнтів;
3. Провести експериментальне дослідження щодо дисоціативних розладів у нарко-залежних клієнтів.
4. Розробити програму психологічної реабілітації по зниженню дисоціативних розладів.

Методи дослідження:

1. Аналіз літератури по дослідженню дисоціативних розладів нарко-залежних клієнтів.

2. Спостереження, експеримент, тестування і анкетування

3. Статистична обробка даних.

З урахуванням мети виявлення дисоціативних розладів у нарко-залежних клієнтів, використовуються наступні методики:

1. Шкала дисоціації (Dissociation Experiences Scale, DES)

2. Шкала оцінки змінності сприйняття (Perceptual Alteration Scale, PAS).

3. Опитувальник дисоціативних переживань (Questionnaire of Experiences of Dissociation, QED).

4. Для перевірки достовірності результатів дослідження використовується коефіцієнт рангової кореляції Спірмена.

5. Лікування дисоціативних розладів спрямоване на усунення як симптомів розладу, так і травми, яка спричинила розвиток розладу. Хоча немає ліків, які безпосередньо лікують дисоціацію, ліки можна використовувати для лікування інших симптомів або для лікування будь-яких інших станів, що виникають поряд з дисоціативним розладом, таких як ПТСР, депресія або тривога[5]

Одним із ключових елементів лікування дисоціативних розладів та/або розладів, пов'язаних із вживанням психоактивних речовин, є участь у терапевтичних сеансах.

Когнітивно-поведінкова терапія (КПТ) використовується для лікування як дисоціативних розладів, так і розладів, пов'язаних із вживанням психоактивних речовин.[4].

Діалектична поведінкова терапія (ДПТ). Ця терапія прагне допомогти людям знайти баланс між прийняттям і змінами. Вона також зменшує деструктивну поведінку[6].

Десенсибілізація та повторна обробка рухів очей (EMDR). Ця терапія може пом'якшити страждання, пов'язані з травматичними спогадами.

Також можуть бути використані медикаменти. Хоча жодні ліки не лікують безпосередньо дисоціативні розлади, ліки можуть бути використані для полегшення деяких симптомів[1].

Отже, дослідження наркоманії в контексті механізмів дисоціації дозволяє розширити спектр підходів до аналізу проблеми формування хімічних залежностей. Якщо у пацієнта є і дисоціативний розлад, і розлад, пов'язаний із вживанням психоактивних речовин, просте лікування наркоманії, не звертаючи уваги на дисоціативні симптоми та їхню причину, буде набагато менш корисним для психічного здоров'я пацієнта. Крім того, виявлення формування дисоціації на ранніх етапах залежності, може бути ключем ефективного психотерапії та реабілітації пацієнтів в рамках дисоціативної моделі наркоманії.

Література

1. Джентіле, Дж.П., Діллон, К.С., Гілліг, П.М. (2013). [Психотерапія та фармакотерапія пацієнтів з дисоціативним розладом ідентичності](#). *Інновації в клінічній нейронауці*, 10(2), 22-9.
2. Керівництво по психодинамічній діагностиці. Друге видання. PDM-2. Том 1. Під ред. В Ліндхарді, Н. Мак-Вільямс (2019) с. 239-240
3. МакДауелл Д.М.1, Левін Ф.Р. та Нунес Е.В. (1999). [Дисоціативний розлад ідентичності та зловживання психоактивними речовинами: забуті стосунки](#). *Journal of Psychoactive Drugs*, 31(1), 71-83.
4. Макхью Р.К., Хірон бакалавр освіти та Отто М.В. (2010). [Когнітивно-поведінкова терапія розладів, пов'язаних із вживанням психоактивних речовин](#). *Психіатричні клініки Північної Америки*, 33(3), 511-25.
5. Сомер Е., Альтус Л. та Гінзбург К. (2010). Дисоціативна психопатологія серед пацієнтів із розладами вживання опіоїдів: вивчення гіпотези «хімічної дисоціації». *Комплексна психіатрія*, 51 (4), 419-425.
6. Старков Д.Ю. Интегративная модель мотивационной работы с аддиктивными клиентами. *Психиатрия, психотерапия и клиническая психология*, 2021. – Т. 12, №1. – с. 136-149.
7. DSM-5: Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders: 5-th Ed. American Psychiatric Association. Washington: American Psychiatric Association Publishing, 2013. 970 p.
8. International standards for the treatment of drug use disorders: revised edition incorporating results of field-testing. Geneva: World Health Organization and United Nations Office on Drugs and Crime; 2020.